

2.4 Benn élni egy lóban és benn élni egy Világegyetemben.

Nem lehet a Világegyetemet azon a módon elképzelni, mint ahogy mondjuk egy lóban élő élőlény, aki a lónak csak egy pár molekuláját ismeri, megpróbálja annak alapján elképzelni, milyen lehet a ló. Ha mondjuk három-négyezer fehérjemolekulát megismer, esetleg azt mondja, hogy a ló biztosan egy hatalmas nagy fehérjemolekula.

Egy elemi teremtménynek, aki benn ül a lóban és megismerkedik jó néhány molekulával, nem lenne könnyű feladat felfedeznie a ló lényegét: hogy mit jelent „lónak lenni”, milyen és hogyan néz ki egy ló, mit csinál, érez, gondol, hogyan telik az élete, milyen örömei, élményei vannak. Nem biztos, hogy ez a teremtmény el tudja képzelni, a ló maga micsoda délceg tartású paripa, s hogy amikor az ember a hátán vágta, miféle élmények környékeznek meg a lovat.

Hasonlóképp, remélhetjük-e egyáltalán, hogy valamit is megtudhatunk a Világegyetmről mint egészről?

Mindenesetre ez a példa is mutatja, hogy az összefüggéseket felismerve ragadhatjuk meg a szerkezet lényegét. És ezt azzal tehetjük meg, ha megpróbáljuk megérteni, melyik összefüggések lényegesek a ló mint egész számára, milyen a szerkezete, fölépítése, miféle összefüggései és alapvető létmódjai, létminőségei vannak. Alszik-e? Van-e érzése? Gondolata? Mikor egészséges? Mit tesz, ha szép az idő és jó a kedve? A lényegi összefüggések, az átfogó és hosszú távú viselkedés rendszeres megfigyelése adhat alapot a rendszer-mint-egész megismeréséhez. Hasonlóképpen, a Világegyetem természetének megismeréséhez azokat az összefüggéseket kell megvizsgálunk, amelyek lényegét adják.

Grandpierre Attila: [A Világegyetem természete és végső szerveződési elve](#) – részlet, 2.4 pont.

(háttér: [Pegazus](#) csillagkép)